

njene zaloge. Sicer sta pa oba, ki sta posredno in neposredno, z besedo in peresom jako veliko zavodov v življenje vzbudila, s tem nadzorovala posojilnice, da sta leto za letom priobčevala v letopisih o njih statistične date in dajala navode za pravilno poslovanje. Vrh tega sta oba združila večino svojih posojilnic v društvo, katero je po svojih knjigah, časopisih in uradnikih zvezne posojilnice podučevalo in nadzorovalo, torej sta ona dva to storila, kar dela „Zveza slovenskih posojilnic“ tudi že več nego 10 let. (Dalje sledi)

Obrtnijske raznoterosti.

Stroj za tajanje snega. V Bremenu je neki polkovnik izumil stroj, s katerim se sneg taje po ulicah, da ga ni treba odvajati. Prvi poskusi so se baje dobro obnesli. Mesta si bodo z novim strojem dosti privarovala, ako se dobro obnese, ljudje pa zgube mnogo zaslužka.

Nov način reklame. Neki genfski fotograf je prišel na jako ženijalno misel, da bi inzerate dali napraviti v jezera in vode, da bi jih čitali ljudje, ko bi se vozili v čolnih. Inzerati bi bili napravljeni iz lesa v raznih barvah. Prvi poskus se je baje dobro obnesel.

Kmetijstvo.

Potreba prenaredbe domovinskega zakona iz l. 1863.

(Utemeljeval v deželnem zboru posl. Povše.)

(Dalje.)

Naj navedem v podkrepljenje teh besed zopet uradne izkazane številke, katere prav jasno govore za potrebo prenaredbe domovinske pravice, ker taki odnošaji so prekrivični in glasno kličejo po prenaredbi.

Nahajajo se med 100 prebivalci: na Dunaju 65 ptujih, domovno neopravičenih in le 35 domačinov, v Dun. Novomestu 75 ptujih in le 25 domačinov, v Lincu 73 ptujih in le 27 domačinov, v Steyer-u 78 ptujih in le 22 domačinov, v Solnogradu 70 ptujih in le 30 domačinov, v Gradcu 78 ptujih in le 22 domačinov, v Mariboru 86 ptujih in le 14 domačinov, v Celju 61 ptujih in le 39 domačinov, v Ptuji 78 ptujih in le 22 domačinov, v Celovci 72 ptujih in le 28 domačinov, v Ljubljani 76 ptujih in le 24 domačinov, v Trstu 55 ptujih in le 45 domačinov, v Inomostu 72 ptujih in le 28 domačinov, v Pragi 75 ptujih in le 25 domačinov, v Brnu 69 ptujih in le 31 domačinov, v Olumucu 80 ptujih in le 20 domačinov, v Lvovu 54 ptujih in le 46 domačinov, v Krakovu 60 ptujih in le 40 domačinov, v Črnovicah 50 ptujih in le 50 domačinov. In ne dokaj boljše razmere izkazujejo številke, seštete za cele dežele.

Tako odpade na 1000 prebivalcev v Nižji Avstriji 123 ptujcev, na Štajarskem 100, na Koroškem 79, na Kranjskem 27, na Tržaškem 89, na Goriškem 21, v Istri 18, na Češkem 92, v Galiciji 19, v Bukovini 18, v Dalmaciji 6 ptujcev.

Te številke pa kažejo tudi, da na Kranjskem, Goriškem, Dalmaciji, Istri, Galiciji ni dokaj kruha najti, zato le pičlo število ptujcev, pač pa se sme sklepati, da marsikak našinec išče kruha v ptujini, kjer ga izkoristijo ter ko onemore, vrnejo nam nazaj. Če je katera dežela, je gotovo naša, ki ima pričakovati olajšav od novega domovinskega zakona, po katerem bo poštenemu človeku mogoče pridobiti si domovinsko pravico v ptujini, v kateri se je naselil, s tem pa se bo zdatno znižalo breme za oskrbovanje revežev v premnogih ubogih naših kmetijskih občinah. Po novem zakonu naj je slehern pošten državljani, ki biva 5 let v kaki občini in se tam preživi pošteno ter davek odrajuje, opravičen doseči v tej občini svojo domovno pravico; delavci, ki ne plačujejo nikakega davka pa pridobe domovno pravico, ako so 10 let v tej občini pošteno živeli.

Važno je v tem načrtu, da zamore ne le posameznik, ampak tudi rojstna občina, v katero pripada dotični državljani, zahtevati od one občine, v kateri je njihov rojak preživil določeno dobo let, da mora dotičnika sprejeti za svojega občana. Prav ta določba je velike važnosti in pomena za nas, od koder toliko našincev hodi v Trst, ki pa trdovratno, kakor je dokazano, zavrača prošnjo naših tam tudi 20 in več let živčih in delujočih ljudij, če so tudi davkoplačevalci in najrednejši ljudje. Po tem paragrafu pa bodo naše občine zamogle po pretečeni dobi kar zahtevati od tržaške občine, da podeli tem našincem ondotno domovno pravico.

Sicer pa se mora sploh ublažiti to vprašanje pri-skrbljevanja ubožcev z izvršitvijo socialnih reform. Že dosedaj se je nekaj v to svrho storilo in sicer s tem, da se je vpeljalo zavarovanje proti nezgodam za delavce v tovarnah in obrtnijah. Leta 1889. izplačalo se je ponesrečencem 205.000 gld., leta 1893. že 1,229.432 gld. in koncem l. 1893. uživalo je 8886 delavcev ponesrečencev skupno 660.907 gld. podpore na leto.

Prav tako so bolnišne blagajne izplačale v l. 1893. nad 11 milijonov gld. zbolelim delavcem podpore.

(Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Agrarni shod. Dne 7. t. m. se snide na Dunaji agrarni shod. Posvetoval se bode o rentnih posestvih in kmetijskih zadrugah, potem, kako bi se dala povzdigniti živinoreja v Avstriji, o skušnjah z živinsko soljo v raznih deželah in dobivanju kajnita in kalijevih solij iz Kalusza ter o pravnih razmerah grajščinskih uradnikov.

Spravljanje krompirja. Ves gnit in nagnit krompir se ima pri spravljanji odstraniti, zdrav krompir se očisti in vsuje na kup, ko so se spodaj poprej položile deske jedna poleg druge. Te deske pa morajo biti podložene z opeko, da so vsaj 30 cm od tal. Kup ne sme priti v dotiko z mokrimi stenami. Iz kupa odstrani se polagoma še nagnit krompir. Kadar ni mraza, mora se klet pogosto prevetrovati.

Pokončevanje mahu po travnikih. Mah spraviš s travnikov, če potreseš zelene galice, ali pa poliješ travnik z vodo, v kateri si raztopil zelene galice.